

Kymenlaakson steinerkoulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma

2026–2029

Sisällys

Johdanto	3
Lainsäädäntö	4

Tasa-arvolaki (609/1986)	4
Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)	5
Käsitteiden kuvaus	6
Yhdenvertaisuus	6
Syrjintä	6
Seksuaalinen häirintä	6
Häirintä ja ihmisarvo	6
Välitön sukupuoleen perustuva syrjintä	7
Välillinen sukupuoleen perustuva syrjintä	7
Sukupuoli-identiteetillä	7
Sukupuoli ja seksuaalisuus	7
Etninen tausta, kansalaisuus ja kieli	7
Maailmankatsomus, sosioekonominen asema ja perhesuhteet	8
Positiivinen diskriminaatio	8
Vähemmistöstressi	8
Toimenpiteet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi	8
Toimintaohje kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteisiin	10
Kymenlaakson steinerkoulun arvot	10
Opetushenkilöstön ja oppilaiden yhdenvertaisuusosaaminen	11
Arvio aikaisempaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan	12
sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamiseen ja tuloksiin	12
Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvotilanteen kartoitus	13
Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen	13
Lähteet ja lisätietoa:	13

Johdanto

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta velvoittaa kouluja ja oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman. Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että kouluilla ja oppilaitoksilla on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja että kouluissa tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen tarkoittaa, että kaikkia koulussa toimivia henkilöitä kohdellaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi kaikissa tilanteissa. Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa koulussa ei saa esiintyä syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä. Yhdenvertaisuuslaki, tasa-arvolaki, rikoslaki ja työlaainsäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltoa eri elämänalueilla.

Koulutuksen järjestäjä on velvollinen huolehtimaan siitä, että kaikkeen häirintään puututaan kasvatuksen ja koulutuksen toiminnassa ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa. Mikäli koulu laiminlyö käytettävissä olevia toimia oppilaan häirinnän poistamiseksi, pidetään menettelyä syrjintänä. Syrjinnän kohteeksi joutuneella on oikeus saada hyvitys koulutuksen järjestäjältä, joka on syrjinyt häntä.

Tämä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittu Kymenlaakson steinerkoululle, joka ohjaa koulun toimintatapoja, antaa keinoja toteuttaa ja ennaltaehkäisee syrjintää sekä tukee sukupuolten tasa-arvon edistämistä koulun arjessa.

Kymenlaakson steinerkoulun tavoitteena on luoda tasa-arvoinen, yhteistyökykyinen, turvallinen oppimista ja työskentelyä motivoiva sekä tuloksekas työympäristö, jossa tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat osa koko toimintakulttuuria. Kun kaikkien osaamista ja työtä arvostetaan oikeudenmukaisesti, edistää se jokaisen koulussa toimivan hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä.

Koulun johto ja henkilökunta ovat vastuussa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa edistävien toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutumisessa ja kehittämisessä. Tämän suunnitelman on laatinut opettajakunta rehtorin johdolla ja hyväksynyt koulun johtokunta. Henkilökuntaa, oppilaita, huoltajia sekä opiskeluhuoltoryhmää on kuultu suunnitelman laatimisessa.

Tasa-arvosuunnitelman perimmäinen tarkoitus on, että tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoitteet saataisiin luontevasti sisällytettyä kaikkeen koulun toimintaan. Suunnitelmalla viestitetään sekä sisäisille että ulkoisille sidosryhmille Kymenlaakson steinerkoulun arvoista.

Kymenlaakson steinerkoulun toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi keskeisiä periaatteita ovat:

- syrjinnän tunnistaminen ja siihen puuttuminen välittömästi

- toiminnan ja käytäntöjen yhdenvertaisuusvaikutusten suunnittelu, arviointi ja niitä edistävien toimenpiteiden toteutumisen seuranta ja kehittäminen - osallisuuden lisääminen inkluusioperiaatteella.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista vaikeuttaviin asenteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Kymenlaakson steinerkoulu edistää kaikessa toiminnassaan sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuuden toteutumista tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luo ja vakiinnuttaa sellaiset oppimis-, toiminta- ja hallintotavat, joilla varmistetaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen asioiden suunnittelussa, valmistelussa, päätöksenteossa, toteutuksessa ja seurannassa.

Kymenlaakson steinerkoulu kannustaa kaikkia oppilaita eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokainen yksilö voi jakautua eri tehtävätasolle ja eri ammatteihin nykyistä tasaisemmin omien kykyjensä ja taipumustensa mukaan.

Kymenlaakson steinerkoulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma laaditaan kolmen vuoden välein ja sitä tarkennetaan tarvittaessa. Tätä suunnitelmaa täydentävät koulun muut suunnitelmat (opetussuunnitelma, opiskeluhoitosuunnitelma, pelastussuunnitelma, kriisisuunnitelma, kiusaamisen ja häirinnän vastainen toiminnanohje). Suunnitelmat löytyvät koulun nettisivuilta www.kymensteiner.fi ja/tai paperisena koulun kahvihuoneesta.

Lainsäädäntö

Koulumme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman laadinnassa on otettu huomioon sekä tasa-arvo- että yhdenvertaisuuslaki (609/1986, 1325/2014).

Tasa-arvolaki (609/1986)

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettuun lakiin (609/1986, muutettu lailla 232/2005) lisättiin vuoden 2005 lain kokonaisuudistuksen yhteydessä säännös oppilaitosten tasa-arvosuunnittelusta. Velvoite laajeni koskemaan perusopetuslakiin perustuvaa opetusta järjestäviä kouluja vuoden 2015 alusta lähtien. Säännöksen mukaan oppilaitosten on laadittava, yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa, oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen tähtäävä tasa-arvosuunnitelma (tasa-arvolain 6 b §). Oppilaitoksen tulee laatia myös henkilöstöpoliittinen tasa-arvosuunnitelma, jos henkilöstömäärä on säännöllisesti vähintään 30 työntekijää (tasa-arvolain 6 a §). Kymenlaakson steinerkoulussa työskentelee 15 henkilöä (v. 2026).

Lain tarkoituksena on estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolenilmaisuun perustuva syrjintä. Oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen tähtäävän tasa-arvosuunnitelman laatimisen tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja ennaltaehkäistä sukupuolen perusteella tapahtuvaa syrjintää. Tasa-

arvosuunnittelu tukee myös oppilaitoksessa tehtävää muuta kehittämistyötä. Oppilaalle puolestaan tasa-arvotietoisuus on tärkeä pääoma elämää varten.

Tasa-arvolaki edellyttää, että tasa-arvosuunnitelma sisältää kartoituksen oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta ja siihen liittyvistä ongelmista. Kartoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. On myös selvitettävä, miten oppilaat kokevat tasa-arvon toteutuneen omassa oppilaitoksessaan.

Tasa-arvolain uuden 6c §:n mukaan mm. koulutuksen järjestäjien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Virallisen sukupuolen lisäksi otetaan huomioon myös sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ennaltaehkäisy. Sukupuolivähemmistöön kuuluvien yksityisyyttä tulee kunnioittaa, eikä tasa-arvon edistäminen tarkoita sitä, että ryhdyttäisiin selvittämään ihmisten sukupuoli-identiteettejä tai sukupuolen ilmaisua. Tällainen tieto on salassa pidettävää ja kuuluu yksityisyyden piiriin.

Kymenlaakson steinerkoulun tasa-arvosuunnitelma noudattaa tasa-arvolain määritelmiä.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Yhdenvertaisuudesta ja syrjinnän kielloista säädetään Suomen perustuslain perusoikeussäännöksissä, joita täsmentävät useissa eri laeissa säädetyt syrjinnän kiellot sekä tasapuoliseen kohteluun velvoittavat säännökset. Perustuslain mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Euroopan unionin jäsenmaat ovat sitoutuneet edistämään yhdenvertaisuutta ja vastustamaan kaikkinaista syrjintää. Vuonna 2000 EU:ssa annettiin rasismia ja työsyryntää koskevat direktiivit. Direktiivit on Suomessa pantu toimeen 1.2.2004 voimaan tulleella yhdenvertaisuuslailla (21/2004). Uuden yhdenvertaisuuslain (1325/2014) tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Lain soveltamisala on laajentunut, ja lakia sovelletaan julkisessa ja yksityisessä toiminnassa. Lakia ei sovelleta yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan, eikä uskonnonharjoittamiseen.

Yhdenvertaisuuslaissa kielletään välitön (suora) ja välillinen (epäsuora) syrjintä, häirintä sekä ohje tai käsky syrjiä jotakuta.

Yhdenvertaisuuden aktiivinen edistäminen voi merkitä poikkeamista samanlaisen kohtelun periaatteesta, jotta heikommassa asemassa olevien ryhmien tosiasiallinen yhdenvertaisuus toteutuisi. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttää myös välilliseen syrjintään puuttumista. Välillinen syrjintä on usein tahatonta ja perustuu esimerkiksi siihen, ettei näennäisesti puolueettoman säännöksen tai käytännön vaikutuksia erilaisiin ihmisiin tunnisteta. Yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi on toiminnan vaikutusten tarkastelua syrjinnän vaarassa olevien ryhmien näkökulmasta.

Suomi on myös ratifioinut YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen, jonka periaatteita noudatetaan em. lakien mukaan. Sopimuksessa korostetaan neljää periaatetta: syrjimättömyys (artikla 2), lapsen edun huomioiminen (artikla 3), oikeus elämään ja kehittymiseen (artikla 6) ja lapsen näkemysten kunnioittaminen (artikla 12).

Käsitteiden kuvaus

Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuus terminä viittaa samanarvoisuuteen eri ihmisryhmien välillä.

Yhdenvertaisuuslaki kieltää syrjinnän iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Näitä kutsutaan syrjintäperusteiksi.

Syrjintä

- Välitön syrjintä: Henkilöä kohdellaan kielletyn syrjintäperusteen nojalla huonommin kuin jotakuta muuta.
- Välillinen syrjintä: Näennäisesti puolueeton sääntö asettaa henkilöt todellisuudessa eriarvoiseen asemaan.

Seksuaalinen häirintä

Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta.

Seksuaalinen häirintä voi olla esimerkiksi

- Vihjailevia eleitä tai ilmeitä
- Härskejä puheita, nimittelyä tai kaksimielisiä puheita
- Vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevia huomautuksia tai kysymyksiä
- Pornoaineiston esille asettamista
- Seksuaalisesti virittäytyneitä yhteydenottoja tai toimintaa sosiaalisessa mediassa
- Fyysistä koskettelua, seksuaalisviritteisiä ehdotuksia tai vaatimuksia - Seksuaalista väkivaltaa

Häirintä ja ihmisarvo

Häirinnässä on kyse ihmisarvoa loukkaavasta käyttäytymisestä.

Ihmisarvon käsite viittaa kaikkien ihmisyksilöiden synnynnäiseen ja luovuttamattomaan arvoon sekä jokaisen oikeuteen nauttia perustavanlaatuisista oikeuksista yhdenvertaisesti muiden kanssa. Ihmisen luontainen arvo ei riipu hänen alkuperästään, iästään, terveydentilastaan tai muista ominaisuuksistaan tai muiden mielipiteistä ja arvostuksista.

Henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaava käyttäytyminen on häirintää, jos loukkaava käyttäytyminen liittyy edellä todettuihin syihin ja käyttäytymisellä luodaan mainitun syyn vuoksi henkilöä halventava, nöyryyttävä tai häntä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri. Käyttäytymisen käsite on ymmärrettävä laajasti siten, että kyse voi olla esimerkiksi

puheista, sähköpostiviesteistä, ilmeistä, eleistä, epäasiallisen materiaalin esille laittamisesta tai muunlaisesta viestinnästä.

Välitön sukupuoleen perustuva syrjintä

- Naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella.
- Eri asemaan asettamista raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä.
- Eri asemaan asettamista sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella.

Välillinen sukupuoleen perustuva syrjintä

Eri asemaan asettamista sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun nähden neutraalilta vaikuttavan säännöksen, perusteen tai käytännön nojalla, jos menettelyn vaikutuksesta henkilöt voivat tosiasiallisesti joutua epäedulliseen asemaan sukupuolen perusteella

Eri asemaan asettamista vanhemmuuden tai perheenhuoltovelvollisuuden perusteella.

Sukupuoli-identiteetillä

Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan tasa-arvolaisissa henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan. Sukupuoli-identiteetti on aina yksilöllinen, eikä se välttämättä ole sama kuin henkilölle syntymässä määritelty sukupuoli. Henkilötunnuksesta ilmenevä sukupuoli on ihmisen virallinen, juridinen sukupuoli.

Transsukupuolisuuden käsite tarkoittaa, että syntymässä miespuoliseksi määritelty henkilö voi kokea olevansa nainen tai naispuoliseksi määritelty henkilö voi kokea olevansa mies. Transgender tai muunsukupuolinen henkilö kokee olevansa sukupuoleton tai osittain nainen tai mies.

Sukupuoli ja seksuaalisuus

Tasa-arvolain 3§ mukaan sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan. Sukupuolen ilmaisulla tarkoitetaan sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla. Mitä tässä laissa säädetään sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvasta syrjinnästä, sovelletaan vastaavasti syrjintään, joka perustuu siihen, että henkilön fyysiset sukupuolta määrittävät ominaisuudet eivät ole yksiselitteisesti naisen tai miehen.

Etninen tausta, kansalaisuus ja kieli

Etnisen identiteetin tunnusmerkkejä ovat syntyperä, kieli, nimet, sukulaisuus, asuinalue, tapakulttuuri, taloudelliset siteet, uskonto ja taide. Mikään edellä mainitusta ei kuitenkaan riitä etnisyyden kriteeriksi.

Kansalaisuus taas tarkoittaa yksilön kuulumista juridisesti tietyn valtion yhteyteen. Ihmisellä on perustuslaillinen oikeus ylläpitää omaa äidinkieltään ja kulttuuriaan.

Maailemankatsomus, sosioekonominen asema ja perhesuhteet

Maailemankatsomuksella tarkoitetaan uskontoa, uskonnottomuutta, mielipidettä ja vakaumusta. Maailemankatsomus on ihmiselle henkilökohtainen asia. Perhesuhteilla voidaan tarkoitaa kahden tai useamman henkilön välistä suhdetta. Myös ikääntyneiden vanhempien ja työssäkäyvien aikuisten suhde on osa perhesuhteita.

Sosioekonominen asema tarkoittaa yksilön tai kotitalouden paikkaa yhteiskunnan rakenteessa, määritettynä koulutuksen, ammatin, tulojen ja varallisuuden perusteella. Sosioekonominen tausta on yksi eriarvoistumisen aiheuttaja.

Positiivinen diskriminaatio

Opetuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, oppimista ja kehitystä yhteistyössä huoltajien kanssa. Tutkimusten mukaan esim. väestön sosioekonominen tausta, vanhempien koulutus ja maahanmuuttajuus näkyvät lasten oppimistuloksissa ja myöhempään koulutukseen osallistumisessa.

Vähemmistöstressi

Vähemmistöstressi tarkoittaa ylimääräistä kuormitusta, joka johtuu syrjinnän kokemuksista tai pelosta. Stressi heijastuu suurempana riskinä psyykkiseen ja fyysiseen sairastamiseen.

Toimenpiteet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi

Kymenlaakson steinerkoulu on yksityisen opetuksenjärjestäjän ylläpitämä oppilaitos, joka tarjoaa opetusta vuosiluokille 1–9. Sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella ei ketään saa asettaa eri asemaan. Kaikilla tulee olla samat mahdollisuudet koulutukseen. Myös opetuksen ja käytettävän aineiston tulee tukea tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista.

Luokitelliset oppilasryhmämme ovat sekaryhmiä kaikkien oppituntien ajan, sekä osa yhdistelmäluokkia. Ryhmien opetuksessa otetaan esiin eri sukupuolten näkökulmat, ja myös opetusmateriaali laaditaan tasa-arvon periaatteita kunnioittaen. Tasa-arvo huomioidaan oppilasarvioinnissa, jossa toimintaa ohjaavat valtakunnallisesti asetetut tavoitteet ja arviointikriteerit.

Oppilaita kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti ja näistä asioista keskustellaan heidän kanssaan. Oppilaita ohjataan arvostamaan yksilöiden erilaisuutta sekä harjoittelemaan hienotunteisuutta päivittäisissä vuorovaikutustilanteissa. Loukkaavaa kielenkäyttöä ei hyväksytä ja henkilökunta ohjaa, myös esimerkillään, oppilaita muut huomioimaan kanssakäymiseen.

Kymenlaakson steinerkoulun opetus-, kriisi-, opiskeluhoolto- sekä kiusaamisen ja häirinnän vastaisen toiminnan suunnitelmissa on annettu oppilaitoksen turvallisuuteen liittyviä ohjeita ja toimintamalli mahdollisia väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätapauksia varten. Uudistunut opetussuunnitelma antaa oppilaalle entistä suuremman mahdollisuuden vaikuttaa omaan oppimiseensa, esimerkiksi monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Mikäli oppilaalla ilmenee oppimisvaikeuksia, hänet ohjataan tarvittaviin tutkimuksiin ja hänelle järjestetään tarvittavia tukitoimia koulunkäyntiin ja oppimiseen. Kymenlaakson steinerkoulussa työskentelee kolme erityisopettajaa, jotka yhteistyössä opettajakunnan, opettajien, oppilaiden ja huoltajien kanssa huolehtivat tuen järjestelystä. Ryhmä- ja oppilaskohtaista sekä opiskeluhoollollista tukea annetaan kaikille oppilaille säännöllisesti, tasapuolisesti ja aina tarvittaessa. Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus opiskella yleisopetuksen ryhmässä tuen tarpeesta riippumatta.

Kymenlaakson steinerkoulussa annetaan uskonnon- tai elämäkatsomustiedon opetusta perusopetuslain määräämällä tavalla.

Monikulttuurisuus näkyy Kymenlaakson steinerkoulun jokapäiväisessä toiminnassa. Koulussa opiskelee oppilaita eri kulttuureista sekä kielellisistä taustoista. Opetuksessa tuetaan oppilaan monikulttuurisen identiteetin rakentumista, osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa ja globaalistuvassa maailmassa sekä edistetään suvaitsevaisuutta ja kulttuurien välistä ymmärrystä. Sekä ala- ja yläkoulussa keskustellaan rasismista ja sen eri piirteistä. Oppilaiden kanssa käsitellään yhdenvertaisuutta sekä tasa-arvoasioita päivittäin monin eri keinoin (keskustelut, kyselyt, kirjoitelmat, draama, leikit ja pelit). Oppilasta ohjataan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen muiden kanssa sekä asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa.

Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja.

Kymenlaakson steinerkoulu edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolisensitiivistä. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ennalta ehkäisemisen pohjana on koulun positiivinen, avoin ja salliva ilmapiiri. Toimintatapoihin kuuluvat esimerkiksi seuraavat:

- Sukupuolten välisistä eroista keskustellaan avoimesti oppitunneilla, mutta niitä ei tarpeettomasti korosteta, ja näin vahvistetaan stereotyyppisiä malleja.

- Oppilaille kerrotaan, ikäkausi huomioiden, mitä sukupuolinen tai seksuaalinen häirintä tarkoittaa ja miten siihen tulee reagoida.
- Oppilaita opastetaan myös internetissä tapahtuvan seksuaalisen häirinnän huomaamiseen ja siihen, miten siltä vältytään.
- Oppilaita kannustetaan kertomaan, jos huomaa häirintää, joka kohdistuu joko itseensä tai toiseen oppilaaseen. Mikäli oppilas on kokenut sukupuolista tai seksuaalista häirintää, asiassa kuullaan oppilasta ja huoltajille ilmoitetaan asiasta. Oppilas ohjataan kouluterveydenhoitajalle, -kuraattorille tai -psykologille, jonka kanssa asia käydään läpi. Mikäli tapauksen luonne vaatii, koulu tekee lastensuojeluilmoituksen ja on yhteydessä poliisiin.

Kymenlaakson steinerkoulussa ehkäistään diskriminaatiota ja pyritään tiedostamaan tilanteet, jotka voivat aiheuttaa vähemmistöstressiä. Edellä olevia toteutetaan koulun toimintakulttuurilla, inklusion, oppimisen ja hyvinvoinnin, tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden, vuorovaikutuksen ja steinerpedagogisten metodien keinoin sekä oppilaan varhaisen tuen toteuttamisella. Tällaisia toimia ovat mm. joustavat opetusryhmät, jossa eri taustan omaavat oppilaat työskentelevät samassa ryhmässä sekä opiskeluhuollon tuki ja kodin ja koulun jatkuva yhteistyö.

Kymenlaakson steinerkoulu korostaa ajatusta jokaisen ihmisen ainutlaatuisesta yksilöllisyydestä. Se pyrkii siihen, että tämä näkemys ei jää pelkäksi kauniiksi julistukseksi vaan toteutuu arjessa sekä jokapäiväisessä työssä. Oppilaita ei sidota mihinkään valmiiseen ajattelumalliin; poliittiseen, uskonnolliseen tai maailmankatsomukselliseen.

Toimintaohje kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteisiin

Jos sinua ja/tai toista koulun oppilasta kiusataan, häiritään seksuaalisesti tai joudut seksuaalisen väkivallan kohteeksi, toimi näin:

1. Ilmoita heti asiasta omalle luokanopettajalle, luokanohjaajalle, rehtorille tai jollekin koulun henkilökuntaan kuuluvalla aikuisella tai huoltajalla.
2. Opettaja ja/tai rehtori selvittävät, mitä on tapahtunut.
3. Opettaja ja/tai rehtori puhuttelevat kiusaajaa, häiritsijää tai väkivallan tekijää. Mikäli tapaus on sattunut sosiaalisen median välityksellä, tarvittaessa asia annetaan poliisin tutkittavaksi.
4. Tapauksesta riippuen asiasta ilmoitetaan muille viranomaisille.

Kiusattu, seksuaalisesti häiritty tai seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutunut oppilas ohjataan tarvittaessa kouluterveydenhoitajalle, -kuraattorille tai -psykologille asian purkua varten.

Kymenlaakson steinerkoulussa on erillinen kiusaamisen ja häirinnän vastainen toiminnanohje.

Kymenlaakson steinerkoulun arvot

Kymenlaakson steinerkoulun toimintaa ohjaavat arvot, jotka ohjaavat myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteuttamista:

- Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen
- Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia
- Kulttuurinen moninaisuus rikkautena
- Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Jokainen yhteisön jäsen tulee tulla kohdatuksi ja kohdelluksi samanarvoisina. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista. Koulun tehtävänä on tukea jokaisen koulussamme työskentelevän ja opiskelevan itsetuntemuksen ja itsearvostuksen kehittymistä.

Jokainen Kymenlaakson steinerkoulussa toimiva ottaa vastuuta omasta työstään, omasta ja muiden hyvinvoinnista sekä yhteisestä ympäristöstä. Koulussa tuetaan mielikuvituksen ja luovan ajattelun kehittymistä. Koulu kannustaa oppilaita luovuuteen sekä opiskelussa että muussa koulun järjestämässä toiminnassa. Käytännöt ja palautteen antaminen suunnitellaan ja toteutetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden onnistumisiin ja oppimisen edistymiseen suhteessa aiempaan osaamiseen.

Oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä ja oppimiseensa sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa. Tavoite on, että jokainen tuntee kuuluvansa kouluyhteisöön, tulee kuulluksi ja välittää omasta sekä muiden hyvinvoinnista.

Opetushenkilöstön ja oppilaiden yhdenvertaisuusosaaminen

Ammattitaidon ylläpitäminen liittyy keskeisesti opetushenkilöstön ammattietiikkaan. Yhdenvertaisuuteen liittyviä teemoja huomioidaan opetushenkilöstön täydennyskoulutusten järjestämisessä. Yhdenvertaisuuden käsittely liitetään myös osaksi vuosittaista koulujen lukuvuosisuunnitelmien laadintaa ja asioita käydään läpi säännöllisesti ja aina tarvittaessa henkilöstön kanssa.

Opetushenkilöstön lisäksi myös oppilaiden on tärkeä tietää perusasiat yhdenvertaisuudesta. Laaja-alaisen osaamisen taitojen harjoittaminen auttaa oppilaita havainnoimaan omaa osaamista ja toimimista toisten kanssa vuorovaikutuksessa sekä havainnoimaan ympäristöä. Oppilaiden kanssa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ensimmäisestä luokasta alkaen, erilaisin keinoin, ikäkausi huomioiden.

Oppilaita autetaan havaitsemaan ennakkoluuloja ja syrjintää ympäristössään, ohjataan puuttumaan syrjintään sekä vaikuttamaan epäoikeudenmukaisuuden poistamiseksi.

Malleja ja materiaaleja opetukseen

- Unicefin Ihmisoikeus ja globaalikasvatus
- MLL
- Globaalikasvatus
- Ihmisoikeudet

Arvio aikaisempaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamiseen ja tuloksiin

Kymenlaakson steinerkoulun opetussuunnitelmassa ovat tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toimintakulttuurin perusta, jotka velvoittavat ja ohjaavat koulua edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä.

Koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on ollut käytössä vuodesta 2016. Kymenlaakson steinerkoulun opiskeluhoitosuunnitelmassa ja kiusaamisen ja häirinnän toimintaohjeessa ohjeistetaan miten toimia kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätilanteissa. Koulun henkilöstö tutustuu ohjeisiin lukuvuosittain. Uudet oppilaat, huoltajat ja henkilökunta perehdytetään suunnitelmiin. Toimintaohjeet ovat olleet toimivat ja riittävät. Esiin tulleisiin kehittämiskohtiin on puututtu ja niitä kehitetään edelleen aina tarvittaessa.

Kymenlaakson steinerkoulussa kaikki kouluyhteisön jäsenet osallistuvat yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöhön, ja näiden toteutumista seurataan oppilaskeskusteluilla ja -kyselyillä sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöryhmän (opettajakunta, rehtori, opiskeluhoito) säännöllisellä seurannalla.

Opiskeluhoitopalvelujen henkilöstöä (kuraattori, psykologi, kouluterveydenhoitaja) ja opettajakunnan jäseniä tapaavat kuukausittain, sillä kokoonpanolla kuin se kulloinkin on tarpeen. Ryhmä seuraa tähän suunnitelmaan kirjattujen ja yhteisesti hyväksytyjen tavoitteiden saavuttamista ja toimenpiteiden toteutumista sekä kartoittaa kehittämistarpeita. Kartoituksen tarkoituksena on selvittää koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotilanne sekä tunnistaa mahdolliset ongelmat, jotka vaativat toimenpiteitä sekä arvioida tehtyjen toimenpiteiden tuloksellisuutta. Tuloksista tiedotetaan koulun henkilökunnalle, kannatusyhdistyksen hallitukselle, oppilaille ja huoltajille.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvotilanteen kartoitus

Arvokeskusteluja käsitellään viikoittain opettajakunnan kollegiossa. Keskusteluja käydään myös muun henkilökunnan ja johtokunnan kanssa (ja keskuudessa) säännöllisesti läpi lukuvuoden. Huoltajien kanssa keskustellaan sekä luokittaisissa että koko koulun yhteisissä vanhempaintapaamisissa sekä myös opettajien ja yksittäisten huoltajien välillä. Vanhemmille annetaan mahdollisuus vastata sähköiseen kyselyyn koulun tasa-arvon toteutumisesta (kysely; 05/2026).

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen

Kymenlaakson steinerkoulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma hyväksytään Kymenlaakson steinerkoulun kannatusyhdistyksen johtokunnan kokouksessa, vähintään joka kolmas vuosi. Koulun henkilökunnalle, oppilaille ja huoltajille tiedotetaan asiasta suunnitelman hyväksymisen jälkeen. Suunnitelma julkaistaan koulun omilla verkkosivuilla (www.kymensteiner.fi).

Lähteet ja lisätietoa:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnittelu>
(Opetushallitus)

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/46730_tasa-arvo-opas.pdf (Opetushallitus)

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1986/609> (Tasa-arvolaki)

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1325> (Yhdenvertaisuuslaki)

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstreams/fa0e4690-3863-4919-ab1c-2d959912c697/download> (Tasa-arvolaki, oppilaitokset ja sukupuolen moninaisuus, esite 2015)

<https://tasa-arvo.fi/> (Tasa-arvoaltuutettu)

www.mll.fi

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/ihmisoikeudet/lasten-oikeudet>